

Sygn. akt IV CSK 156/14

POSTANOWIENIE

Dnia 11 września 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa E. S.
przeciwko P. [...] Spółce Akcyjnej w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 11 września 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 4 grudnia 2013 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1.200,-
(jeden tysiąc dwieście) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwany P. [...] SA w W. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 4 grudnia 2013 r., oddalającego apelację pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w L. z dnia 28 czerwca 2013 r., którym zasądzone na rzecz powódki E. S. kwotę 80.000 zł tytułem zadośćuczynienia w związku ze śmiercią w dniu 9 lipca 2004 r. siostry U. S. w wyniku wypadku komunikacyjnego.

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Cel ten może być osiągnięty jedynie poprzez powołanie i wykazanie istnienia przesłanek umożliwiających jego realizację. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy. Jego rolą nie jest zatem korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w danej sprawie, nawet gdyby rzeczywiście wystąpiły. Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należycie umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. czy występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub oczywista zasadność skargi i przyjmuje ją do rozpoznania jeżeli spełniona jest przynajmniej jedna z nich.

W art. 398⁴ § 2 k.p.c. przewidziano wymaganie przytoczenia i odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, który umożliwiać ma ocenę, czy spełnione są wskazane przyczyny. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania jest ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw skargi, zastrzeżonej dla Sądu orzekającego w innym składzie.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pozwana wskazała na potrzebę wykładni przepisów art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c. w związku

z istnieniem rozbieżności i wątpliwości w orzecznictwie sądowym, co do tego czy zadośćuczynienie może być zasądzone w związku z czynem niedozwolonym popełnionym przed sierpniem 2008 r., jeżeli jego następstwem była śmierć osoby najbliższej. Powyższa przyczyna kasacyjna w istocie nie zachodzi. Skarżąca, odwołując się do zróżnicowanych poglądów wyrażonych przez sądy powszechne przy rozstrzyganiu indywidualnych spraw pomija bowiem, że od dłuższego czasu stanowisko Sądu Najwyższego co do wykładni wskazanych przepisów jest jednolite. W szczególności w uchwałach z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10 (Biul. SN 2010, Nr 10, poz. 11) i z dnia 13 lipca 2011 r., III CZP 32/11 (OSNC 2012, Nr 1, poz. 10) oraz w uzasadnieniu postanowienia składu siedmiu sędziów z dnia 27 czerwca 2014 r., III CZP 2/14 (dotąd nie publ.) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę na podstawie art. 448 w zw. z art. 24 § 1 k.c. także wtedy, gdy śmierć nastąpiła przed 3 sierpnia 2008 r., to jest przed dniem wejścia w życie ustawy z 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731). Spowodowanie śmierci osoby bliskiej - również przed dodaniem art. 446 k.c. § 4 stanowiącego podstawę takiego roszczenia - mogło prowadzić do naruszenia dóbr osobistych najbliższych członków jego rodziny i wyrządzać krzywdę kompensowaną zadośćuczynieniem. Tożsamy pogląd wyraził Sąd Najwyższy m.in. w nie publikowanych wyrokach z dnia 14 stycznia 2010 r., IV CSK 307/09, z dnia 11 maja 2011 r., I CSK 621/10, z dnia 15 marca 2012 r., I CSK 314/11, z dnia 4 lipca 2014 r., II CSK 621/13, zapadłych w sprawach. Wszystkie sprawy, w których zapadły wskazane wyżej orzeczenia toczyły się przeciwko ubezpieczycielom, których odpowiedzialność za szkodę spowodowaną ruchem pojazdów miała podstawę w umowie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zawartej przez sprawcę szkody oraz w art. 34 ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, Dz. U. Nr 124, poz. 1152 z późn. zm., a poprzednio w § 10 rozporządzenia Ministra Finansów z 9 grudnia 1992 r. w sprawie ogólnych warunków ubezpieczenia pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów. W uzasadnieniu postanowienia siedmiu sędziów z 24 lutego 2006 r., III CZP 91/05 (nie publ.), Sąd Najwyższy

wyjaśnił że: "Odpowiedzialność ubezpieczyciela sięga tak daleko (z ograniczeniami dotyczącymi zapłaty, jako rodzaju świadczenia i sumy gwarancyjnej) jak odpowiedzialność cywilna ubezpieczonego. Jej wtórny charakter nie przeszkadza jednak wystąpieniu poszkodowanego bezpośrednio przeciw ubezpieczycielowi (*actio directa*). Ustalenie zakresu jego zobowiązania wymaga ustalenia wpięrw zakresu świadczeń, do których zobowiązany jest ubezpieczający lub inna osoba wyrządzająca szkodę objętą ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej". Brak uzasadnionych podstaw do kwestionowania prawidłowości tego stanowiska, a skarga nie wskazuje przyczyn wykazujących potrzebę jego zmiany.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, orzekając o kosztach postępowania zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy (art. 98, 99 w zw. z art. 391 § 2 i 398²¹ k.p.c.).

[aw]